

Purim – kocke sudbine

Godišnji ciklus posebnih dana i prazničnih perioda završava se veselo, manjim praznikom Purim (persijska reč „pur“ znači žreb i kocka, ali i sudbina ili sreća, jer bacanjem kocke se proricala sudbina), koji predstavlja podsećanje na događaje sadržane u biblijskoj Knjizi o Ester (Megilat Ester). Svoje ime duguje žrebu, kojim je zločinac Haman odredio dan za uništenje Jevreja po celom persijskom carstvu. Taj plan je osujetila junakinja po kojoj je ta knjiga dobila naslov, a na nagovor svoga rođaka Mordehaja, koji potom nalaže scojim jevrejskim sunarodnicima:

Da praznuju dan četrnaesti meseca Adara i petnaesti dan istoga meseca svake godine; prema danima u kojima se smiriše Jevreji od neprijatelja svojih i prema mesecu kad im se pretvori žalost u radost i tuga u veselje, da te dane praznuju gosteći se i veseleći se i šaljući jedan drugom, i siromasima darove. (Ester, 9:21-22.)

Po tradiciji, Purimu prethodi dan posta (Com Ester), a praznuje se četrnaestog dana dvanaestog meseca (Adar), sa izuzetkom Jerusalima i nekih drugih drevnih gradova okruženih zidinama, gde se salvi narednog, petnaestog dana i zove se Šušan Purim.

Glavni obred za vreme Purima je čitanje Knjige o Ester sa svitka pergamenta, koji se jednostavno zove dan „megila“ (svitak). Tom čitanju je svojstvena određena bezbrižnost, koja je u skladu sa blago podsmešljivim tonom ove knjige, a tokom njega se pri svakom pomenu Hamanovog imena lupa nogama i okreće čegrtaljka. Među ostalim običajima su dečje kostimirane zabave (maskenbal), predstve posebno napisanih humorističkih komada (Purimšpil) i praznični obedi na kojima se služe trouglasti kolači s makom i pekmezom, zvani Hamantašen (Hamanovi džepovi, gde bi sakrio ukradena blaga...) ili ozne Haman, tj. „Hamanove uši“. Poštuje se i drevni običaj „međusobnog slanja obroka – obično slatkiša – i darovanja siromaha“.

Četiri micvot (obaveza) oko praznovanja Purima su: 1. čitanje Megilat Ester, 2. pripremanje svečane trpeze za praznik, 3. slanje poklona prijateljima i 4. darivanje siromačnih.

Breme vekovnog proganjanja teško pritiska sećanje jevrejskog naroda. Svojim vedrim tonom, praznik Purim pomaže mu da lakše podnosi taj teret. U dubljem smislu, on jača uverenje da, uprkos činjenicama koje govore suprotno, ugnjetači neće imati poslednju reč. Ovo je praznik radosti, kada nije dozvoljena žalost i tuga. Radujemo se životu, prkosnom obstajanju našeg naroda unatoč svim pokušajima, koji su kroz istoriju imali cilj da Jevreje unište. Tu smo: živimo, radujemo se, priređujemo prazničnu goubu da bi i time dokazali Hamanima modernog doba da njihove zle namere nisu ostvarive.

U Jevrejskoj opštini Subotica i ove godine Purim se proslavlja na tradicionalan način, i priređuje se Purim-bal.

Korišćena literatura:

1. David J. Goldberg and John D. Rayner: *THE JEWISH PEOPLE, Their History And Their Religion*, London, 1987.
2. Rabbi Israel Méir Lau: *A zsidó élet törvényei*, Tel Aviv, 2000.

K.R.